

خویندنگه‌ی کوردی

ئه‌مجهد شاکه‌لی

ماوه‌یه‌که له میدیاکانی کوردستانه‌وه، زۆر باسی کردنه‌وه‌ی خویندنگه‌ی کوردی له که‌رکوک ده‌که‌ن و مرۆف، که گوپی له‌و باسه‌ ده‌بیته، هه‌ر ده‌لیی منته به‌ سه‌ر خه‌لکی که‌رکوکدا ده‌کریت و خیر به‌ که‌رکوکییان ده‌کریت. شانبه‌شانی ئه‌و خویندنگه‌ کوردییانه‌ش، که تا ئیستا چه‌ند دانه‌یه‌ک کراونه‌ته‌وه و ئه‌وانیش، سه‌ر به‌ یه‌کیه‌تی و پارتیی و حوکومه‌تی هه‌ولیر و سلیمانین و له نیوان هه‌ردوو زلحیزبدا دابه‌شبوون، له که‌رکوک خویندنگه‌ی تورکمانی و کلدانی و ئاشووری و ئه‌وانه‌ش ده‌کرینه‌وه. من نه‌مگوت خویندنگه‌ی عه‌ره‌بی، چونکه ته‌واوی خویندنگه‌کانی که‌رکوک، هه‌ر له‌گه‌ل عه‌ره‌باندنی که‌رکوکدا، هه‌موو هه‌ر عه‌ره‌بی بوونه و وا ئیستا خه‌ریکه، تاک تاکیک خویندنگه‌ی ناعه‌ره‌بی په‌یدا ده‌بیته. شتیکی زۆر سه‌یر به‌ لای منه‌وه ئه‌وه‌یه، که راسته له که‌رکوک بیجگه له کورد، تورکمان و ئاشووری و کلدان و بریک عه‌ره‌بیش هه‌ن، به‌لام خۆ باژیره‌کانی دیکه‌ی عیراق، سه‌ده‌سه‌ده‌یه‌ک نه‌ته‌وه و یه‌ک زمان نین و تیکه‌لاون، له کۆمه‌له‌ نه‌ته‌وه‌یه‌ک. باژیری مووسل، که سه‌رانی کورد به‌ باژیری عیراقی ده‌زانن و میژوو و خه‌لکی کورد و منیش پیمانوایه کوردستانه، باژیریکه بیجگه له عه‌ره‌ب، کورد، ئاشووری و کلدان و تاکه‌تاکه‌ تورکمانیشی تیدا. باژیری به‌غدا، که زیده‌رویی نه‌بیته، ره‌نگه له نیوان یه‌ک میلیۆن تا یه‌ک میلیۆن و نیو، کوردی تیدا بیته، که به‌شی هه‌ره زۆریان کوردی فه‌لین و له‌وه‌تی هه‌ن، له‌ژیر گوشاری چه‌وساندنه‌وه و سته‌م و توانده‌وه و دوورخستنه‌وه‌دا بوونه. دیاره بیجگه له کورد، ئاشووری و ئه‌رمه‌ن و کلدانی‌شی تیدا. باژیره‌کانی که‌ره‌به‌لا و نه‌جه‌ف، بیجگه له عه‌ره‌ب، فارسیشی تیدان. هه‌مان دیارده‌ی تیکه‌لاوی، له باژیره‌کانی کووت، عیماره، به‌سه‌ره و... وه‌دی ده‌کریت. باشه ئه‌و عیراقه کراوه‌یه‌ی، که به‌ قسه‌ی فه‌رمانه‌وایانی و به‌ قسه‌ی سه‌رانی کوردیش، ده‌بیته نمونه‌ی دیموکراتی و پاراستنی مافی مرۆف و ئازادی و خۆشگوزهرانی و نیشتمانی ته‌واوی نه‌ته‌وه و ئایین و خه‌لکانیک، که له چوارچیوه‌یدا ده‌ژین، بۆ به‌ یه‌ک چاو، نانۆردریته، هه‌موو به‌شیکی و هه‌موو مرۆفیک، که تیدا نیشته‌جین! من بۆ خۆم لاریم له‌وه نییه و هیچ دژی ئه‌وه‌ش نیم، که خویندنگه به‌ زمانانی ناعه‌ره‌بی له عه‌ره‌بستان و ناکوردی له کوردستاندا بکرینه‌وه و هه‌ین، به‌لام ئه‌گه‌ر بریاره عه‌ره‌بی، زمانی فه‌رمی بیته، له عه‌ره‌بستانی عیراقدا و کوردیی زمانی فه‌رمی بیته، له کوردستاندا، گه‌ره‌که زمانی عه‌ره‌بی، له کوردستاندا زمانی دووم، و زمانی کوردی له عه‌ره‌بستاندا زمانی دووم بن. به‌و پێیه‌ش عه‌ره‌بی له کوردستاندا و کوردیی له عه‌ره‌بستاندا، وه‌ک دوو زمانی بیانی بخوینرین. که وابوو زمانه‌کانی دیکه‌ی ناکوردی و ناعه‌ره‌بی، له کوردستان و عه‌ره‌بستاندا، ده‌بی ته‌نی وه‌ک زمان، ئه‌ویش زمانی سینیهم و زمانی مال بخوینرین - وه‌ک بیانیانی سوید، به کوردیشه‌وه، که چۆن زمانانی ماله‌وه‌یان ده‌خوینن - نه‌ک خویندنگه‌ی تایبه‌ت به‌و زمانانه هه‌بن. ئه‌گه‌ر پاراستنی مافی هه‌موو نه‌ته‌وه و خه‌لکیک هینده مه‌به‌سته، بۆ له به‌غدایه‌کدا، که ئه‌و هه‌موو کورده‌ی لێیه، تاکه یه‌ک خویندنگه‌ی کوردی نه‌کراوته و ناکریته‌وه؟ بۆ له مووسلێکدا، که بۆ خۆی کوردستانه و ئه‌و هه‌موو کورده‌ی لێیه، تاکه یه‌ک خویندنگه‌ی کوردی نه‌کراوته و ناکریته‌وه؟ بۆ له کووت و عیماره، که دنیا‌یه‌ک کوردیان لێیه، تاکه یه‌ک خویندنگه‌ی کوردی نه‌کراوته و ناکریته‌وه؟ بۆ له به‌غدا، مووسل و به‌سه‌ره، خویندنگه‌ی ئاشووری و ئه‌رمه‌نی و کلدانی نه‌کراوته‌وه و ناکریته‌وه؟ بۆ له که‌ره‌به‌لا و نه‌جه‌ف، خویندنگه‌ی فارسی نه‌کراوته‌وه و ناکریته‌وه؟ بۆ ده‌بی ئه‌م هه‌موو گێچه‌ل و ده‌ردیسه‌رییه، ته‌نی بۆ که‌رکوک بسازینریت و ئه‌و فشه‌دیموکراتی و یه‌کسانی و برایه‌تی و سنگفراوانییه، ته‌نی که‌رکوک بگریته‌وه و ته‌نی خه‌لکی که‌رکوک پێ ئازار بدریت و ته‌نی کوردستانبوونی که‌رکوک پێ کال بگریته‌وه! سه‌رانی کورد، که هینده به‌ ته‌نگ یه‌کپارچه‌یی خاکی عیراق و برایه‌تی و پیکه‌وه ژيانن له‌گه‌ل عیراقیاند، با بۆ یه‌کجار بریک بویری بده‌نه خۆیان و دم بکه‌نه‌وه و بلین: "ئیمه‌ش ده‌مانه‌وێت له مووسل و به‌غدا و

كووت و عيماره ، خوڤندنگه‌ي كوردى بكرىته‌وه و كوردى ئه‌و ده‌قه‌رانه به زمانى كوردى بخوڤنن. ئيمه‌ش
ده‌مانه‌ويٽ ئاشوورى و ئهرمه‌نى و كلدان و فارسانى ، مووسل و به‌غدا و به‌سره و كه‌ربه‌لا و نه‌جه‌ف ، به
زمانى خوڤان بخوڤنن".

2003/11/19